

ی‌گدنیامذ و باختنا رد نایم ناگدشاجیب
باختنا دصقم رد ناتسناغفا یارب تدوع ناگدننک و ناگدشاجیب
تشپ دنیاآرف میمصت یرینگ

DACAAR یک دفتر غیر سیاسی، غیر دولتی، غیر انتفاعی بشردوستانه/ توسعه ای میباشد که از سال ۱۹۸۴ برای بهبود زندگی مردم افغانستان کار میکند. ما در مناطق روستایی کار میکنیم و هدف ما بهبود وضعیت معیشت در روستاها از طریق فعالیت های پایدار است که از این طریق جوامع افغان خودشان عوامل فرآیند توسعه پایدار برای خودشان خواهند بود. ما از یک رویکرد جامع در تمام فعالیت هایمان در روستاها استفاده میکنیم تا از زنده بودن و فعال بودن پروژه ها در روستاها اطمینان حاصل نماییم. بیشتر از نه میلیون افغان در ۲۹ ولایت از ۳۴ ولایات افغانستان از فعالیت های بشردوستانه و توسعه ای از زمان تأسیس بهره مند شده اند. توضیحات بیشتر را در این سایت مشاهده کنید: [HTTP://DACAAR.ORG/ABOUT-](http://dacaar.org/about)

[DACAAR](http://dacaar.org)

سمیول حال یک دفتر تحقیقاتی و مشورتی بوده که دفتر اصلی آن در کابل، افغانستان موقعیت داشته و دفاتر منطقه ای در نایروبی و کنیا دارد. ما در بخش سروی های اجتماعی اقتصادی، مطالعات در بخش های دولتی و خصوصی، نظارت و ارزیابی و تعیین تأثیرات برای دولت، و دفاتر دولتی و غیر دولتی تخصص داریم. تیم کاری ما متشکل از کارمندان ساحوی و متخصصان علمی و مصاحبه کنندگان محلی میباشد که سالهای متعددی تجربه در بخش تحقیقات در کشورهای مختلف دارند. ما با استفاده از تجارب و تخصص مان میخواهیم که تعادل را میان نیازهای مستفیدین و ضروریت های توسعه برقرار کنیم. این امر ما را قادر به دست آوردن یک درک مشترک از شرایط سیاسی و اجتماعی فرهنگی کشور، طراحی روشهای جمع آوری معلومات و تجزیه و تحلیل آماری برای نظارت، ارزیابی و برنامه ریزی برنامه های پایدار قادر ساخته و میتوانیم با استفاده از دانش های بین رشته ای در ارائه راه حل های یکپارچه برای مداخلات کارآمد و موثر اقدام نماییم. برای معلومات بیشتر به وبسایت ما مراجعه نمایید: samuelhall.org

دینک مدافنسا ریز لدم زا دیناوتیم شرازگنیا ی هد عجرم یارب

DACAAR/Samuel Hall (2015) "Agency and choice among the displaced: Refugees and IDP's choice of destination in Afghanistan."

رتفد DACAAR شرازگنیا زا ی شخب دیشاب هتساوخ هکیتروصرد دنا مدرک رشنم هب یراکمه هب ار شرازگنیا لهاد لویمسد و دیتسرفید سردآ نیا هب ناتل ماک تامولعم اب ار شیوخ ت ساوخر د افضلا دینک پاچای ی پاکار dacaar@dacaar.org

DACAAR ت ساوخر د سا سا هب ار معلظم نیا DANNIDA لاسد ی لصا هقطنم زا یا هقطنم همانرب و ۲۰۱۷-۲۰۱۴ مداد شرافند بتسا

افغانستان در یک دوره دینامیک سریع مهاجرتی قرار دارد

دوره بازگشت ارقام بزرگ پناهندگان رو به اتمام است، در حالیکه بیجاشدن داخلی رو به افزایش است، و افغانستان شروع کرده به اینکه خودش میزبان تعداد قابل توجهی از پناهندگان باشد. در زمانیکه دینامیک بیجاشدگی در حال تغییر است، این گزارش یک درک و فهم عمیق از انگیزه و محرک های تصامیم و جابجایی عودت کنندگان و بیجاشدگان داخلی را به ما ارائه مینماید.

روند شهرنشینی به سرعت در جریان است و یک معزله غیر قابل کنترل. این مطالعه شواهد بیشتری در مورد افزایش اهمیت مناطق نیمه روستایی که نیاز به مواد اولیه و قدم های اولیه فعالان توسعه ای دارند به ما ارائه می نماید. مصاحبه های کلیدی اثرات مثبت شهرنشینی و پتانسیل آن را به عنوان یکی از عوامل خدمت برای توسعه مشخص ساخته در حالیکه در کیفیت زندگی بهبود ایجاد مینماید. پاسخ دهندگان افغان به احتمال زیاد به آن به عنوان یک فرآیند بالقوه بی ثبات می بینند که ولایات افغانستان برای آن آمادگی دارند. دیدگاه های مختلف در مورد جابجایی نشان میدهد که هنوز هم به سطح بالایی از بالا بردن سطح آگاهی و به اشتراک گذاری معلومات و اطلاعات در مورد آنچه به منزله مهاجرت اجباری در افغانستان یاد میشود ضرورت است.

تصامیم در مورد مهاجرت به چندین انگیزه بستگی دارد کمک های خارجی از جمله این انگیزه ها نمی باشد.

انگیزه افغان ها برای بازگشت به افغانستان ظاهراً رو به کاهش است و فعلاً حالت اجباری و احساساتی را به خود گرفته تا در نظر داشت دیگر موضوعات. بی امنی یکی از انگیزه های قابل توجه بیجاشدگی داخلی میباشد و ملاحظات اقتصادی نیز نقش خود را در این قسمت دارد و اکثر جابجایی ها و بیجاشدگی ها در اثر یک انگیزه و محرک اتفاق نیفتاده اند.

به اساس دستاوردهای این مطالعه، کمک های خارجی تأثیر بسیار اندکی بالای تصامیم مهاجرت دارد. تنها نیمی از تمام بیجاشدگانی که سروی شدند کمک های خارجی دریافت کرده بودند. این نشان میدهد که جابجایی ها در مقیاس کوچک ممکن است به اندازه کافی و توسط سیستم های ردیابی فعلی موجود در نظر گرفته نمی شوند.

مقامات محلی در بخش ارائه کمک ها و حمایت ها به بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان نقش بسیار کمرنگ و حاشیه ای را بازی میکنند که یک عامل کلیدی برای در نظر گرفتن دوره گذار، کاهش کمک ها و بودجه های خارجی ها و برکناری توجه از افغانستان به دیگر بحران های انسانی در جهان میباشد: نیازهای بیجاشدگان توسط دولت مرفوع نمی شود، با اینکه افغانستان هنوز هم این مسئولیت و وظیفه اصلی را به عهده دارد.

عودت کنندگان در آینده به سوی مناطق نیمه شهری روی خواهند آورد: تصمیم گروهی مذاکره ای

چنین معلوم میشود که شهرها فرصت های بهتر شغلی، امنیت و خدمات عامه را به شهروندان ارائه مینماید؛ در حالیکه زندگی روستایی بیشتر وابسته به قومیت گرایی، و موجودیت دوستان و اقوام بوده و هزینه های زندگی ارزان تر میباشد. زندگی در شهر برای آن عده از روستاییانی که در مناطق روستایی زمین نداشتند یک پیشرفت بزرگ به حساب می آید. تعدادی از عودت کنندگان که عودت کرده اند و ادعای پس گرفتن زمین شان را دارند (به عنوان درصدی از کل نمونه) در چهار سال گذشته نشان میدهد که به احتمال خیلی زیاد عودت کنندگان در آینده بیشتر به سمت مناطق شهری روی خواهند آورد.

شبهه های در متأثیر ساختن تصامیم مهاجرت و تسهیل استقرار رول بسیار بزرگ و مهمی را بازی میکنند. بسیار جالب و جای تعجب است که تنها اعضای نزدیک یک خانواده از میان بیست خانواده حاضر نبودند (اکثر مردان جوان در ایران کار میکنند). این بیشتر تأکید بالای تغییر الگوها میکنند که خانواده ها اکثراً با هم یک محل را ترک میکنند تا اینکه تصمیم بگیرند به صورت جدا از هم به عنوان یک استراتژی این کار را انجام دهند. واحد تصمیم گیری نسبت به خانواده بزرگتر بوده و در اکثر موارد یک تصمیم گروهی مذاکره ای گرفته میشود.

زنان و بیجاشدگان داخلی بیشتر آسیب پذیر میباشند اما با این حال داستان های موفقیت آمیز وجود دارند که میتوان از آنها آموخت

این مطالعه یافته های قبلی را تأیید میکنند¹ که بیجاشدگان داخلی به عنوان گروه آسیب پذیر کلیدی میباشند. بیجاشدگان داخلی از سواد فوق العاده کمی برخوردار هستند، در حالیکه عودت کنندگان حد اوسط سواد را دارا میباشند (که با این وجود هنوز هم نظر به (در مقایسه به) استندردهای بین المللی پایین میباشد). وضعیت بیجاشدگان داخلی در مقایسه با عودت کنندگان از لحاظ درآمد، مالکیت خانه و دارایی خلی بدتر میباشد. علیرغم این موضوع تفاوت های فاحشی در نمونه وجود دارد و تمام بیجاشدگان داخلی آسیب پذیر نیستند بعضی هایشان پشتکار و اعتماد به نفس از خود نشان میدهند: عواملی که میتوان در افزایش انعطاف پذیری در میان بیجاشدگان داخلی از آنها استفاده بهینه کرد.

یافته های این مطالعه چهره زنان را به تصویر کشیده است. سطح سواد، تحصیلات و اشتراک زنان در بازار کار فوق العاده کم است. با این وجود، زنانی که در ایران زندگی کرده اند از این موضوع مستثنی میباشند. آنها تحصیلات بیشتری دارند (یقیناً سواد آنها از حد اوسط سواد مردان افغان بالاتر میباشد) و از بین هر ده نفر یک نفر آنها شاغل میباشد که این تعداد در میان زنان بیجاشدگان داخلی و زنانی که از پاکستان عودت کرده اند بسیار بالا و قابل توجه میباشد. مشخصات خاص آنها این است که یاد بگیرند و مهارت هایشان را آماده بسازند و در تلاشهای استراتژیکی سرحدی عودت اشتراک کنند.

مهاجرت یک استراتژیی مقابله ای موفق باقی میماند

تعداد محدودی از مهاجرین از مهاجرت شان پشیمان بودند. اما با این وجود استثناهایی نیز در این قسمت وجود دارد. عودت کنندگانی که از ایران آمده اند و اشخاصی که در مناطق تخصیص و توزیع زمین زندگی میکنند از وضعیت زندگی بعد از بازگشت شان کمتر راضی میباشند. این یافته ها نشان میدهند که، اگر از یک دید باز و وسیع بنگریم مهاجرت تأثیرات مثبت فراوانی دارد، تجارب واحد نبوده بلکه بیشتر به عواقب و انتظاراتی که شخص قبل از ترک کردن دارد بستگی دارد.

قابل نگرانی است که هنوز تعداد زیادی از اطفال به مکتب نمی روند، طوری که در بالا ذکر شد اشتراک زنان در بازار کار فوق العاده کم و تقریباً هیچ است، و دسترسی به خدمات صحتی در مناطق روستایی محدود باقی مانده است. فراتر از آن، سطح پایین تصدی رسمی یا غیررسمی زمین از مشخصات گروه های سروری شده میباشد، و بسیار از افراد هستند که هیچ چاره دیگری به جز تصاحب و اشغال غیر قانونی زمین را ندارند، که باعث بی ثباتی وضعیت شان شده و مانع توسعه دارایی ها و جامعه شان در آینده میشود. همه این دستاوردها و یافته های پیامدهای بسیار مهمی برای برنامه ریزی های آینده دارند.

با وجود تمام این موضوعات اکثر افراد (۹۲٪) از آنها تصمیم دارند در محل زندگی فعلی شان باقی بمانند. این نتایج پیامدهای مهمی را برای استراتژیی های پاسخی دارند به خاطر اینکه آنها اولویت و ترجیحات واضحی را برای ادغام محلی نشان میدهند که در مقابل عودت و اسکان مجدد قرار دارد.

¹به طور مثال به مطالعات سمبول حال در زیر نگاهی ببندازید: (۲۰۱۲) چالش های حمایت از بیجاشدگان در افغانستان برای NRC/IDMC/ JIPS؛ (۲۰۱۳) ارزیابی پروگرام کمکی دفتر UNHCR به خانه های امن همراه با دانشگاه ماستریخت (MGSOG)؛ (۲۰۱۳) // بررسی پروگرام کمک پول نقد برای بیجاشدگان داخلی در KIS برای دفتر انجمن پناهندگان دنمارک؛ علاوه بر آن؛ بانک جهانی/ UNHCR (۲۰۱۱) مطالعه تحقیقاتی در مورد بیجاشدگان داخلی در مناطق شهری افغانستان.

۱. معرفی

در بین سالهای ۱۹۷۹ تا ۲۰۰۲ بیش از شش میلیون افغان خانه های خود را ترک کردند که باعث شده بزرگترین و طولانی مدت ترین حجم مهاجرین در جهان را پیدا کنند. بعد از سال ۲۰۰۲، و سقوط رژیم طالبان، بیش از ۵.۷ میلیون افغان تصمیم گرفتند به خانه هایشان بازگشت نمایند، که از ۴/۱ جمعیت فعلی افغانستان نمایندگی میکنند. علیرغم این انتظار که عودت کنندگان میخواهند به زادگاه خویش بازگردند تعداد زیادی از عودت کنندگان تصمیم گرفتند که در مناطق شهری اسکان نمایند. الگوهای اسکان مربوط میشوند به ترکیبی از تجارت مهاجرین دور از وطن، زندگی شهری و مهارت های مجموعی، از دست دادن ارتباطات با زادگاه قبلی، دیدگاه ظرفیت اقتصادی بیشتر در مناطق شهری، و شکل گیری شبکه ها. اما فراتر از آن، حتی اشخاصی که به زادگاه اصلی شان در مناطق روستایی عودت کردند، ۳/۲ دوباره دچار جابجایی شده^۲ و به شهرها آمده اند. در حالیکه تعداد عودت کنندگان در این سالهای اخیر کاهش یافته است تعداد بیجاشدگی داخلی افزایش چشمگیری پیدا کرده است. در حال حاضر حدود ۸۷۳۰۰۰ نفر بیجاشده میباشند^۳ (در حالیکه تعداد اصلی آنها خیلی بیشتر میباشد) که ۴۰٪ آنها در مناطق شهری میباشند^۴. با این حال مقامات شهرداری از بیجاشدگان داخلی به عنوان جمعیت موقت و در حال گذار یاد میکند؛ که قصدشان برای بازگشت به روستاها خیلی کم بوده و یا هیچ قصد بازگشت را ندارند. ترکیبی از تعداد زیادی از عودت کنندگان و افزایش بیجاشدگی داخلی باعث افزایش بی ثباتی و غیر قابل تحمل بودن شهرنشینی شده که منجر به بسیار از مزایا و خطرات برای اقتصاد و جامعه افغانستان میشود.

تا به حال هیچ مطالعه دقیق و عمیقی در مورد تجزیه و تحلیل فرایند تصمیم گیری پشت این تصامیم در افغانستان صورت نگرفته است. این معلومات پیامدهای متعددی را برای توسعه کمک ها و سیاست گذاری های در آینده خواهد داشت. این کار به پالیسی سازان کمک میکند که روندها را پیش بینی کنند، و به طور بالقوه آنها را تحت تأثیر خود قرار داده تا این اقدام شان را پایدارتر بسازند. فراتر از آن، این کار آنها را قادر میسازد که نیازهای بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان را با تمرکز روی دیدگاه هایی که از نظر جمعیت ها در مورد زندگی آینده شان و برآمدن از حالت عودت کنندگی و بیجاشدگی از همه مهمتر میباشد مرفوع سازند.

^۲ سازمان عفو بین الملل (۲۰۱۲) جنگ فرار، پیدا کردن بدبختی: گرفتاری های بیجاشدگان داخلی در افغانستان.

^۳ UNHCR (۲۰۱۵) آبدیت ماهیانه بیجاشدگان داخلی، اپریل (۲۰۱۵)

^۴ OCHA (۲۰۱۳) ۲۰۱۴ ارزیابی نیازهای انسانی و بشری افغانستان